

Оз-оз ўрганиб домо бўлу...

● Тўғри бир инсон бўлиш учун ҳар ким қошида маъбул ва марғуб бўлган гузал хислатларга эга бўлиш лозимдир.

● Эи бахтли одам, хорлик, тубанликни истамасанг, халқни иззат, ҳурмат қил, мулоимлик билан муомала эт.

● Адолат, садоқат, ёрдам бериш, муҳаббат инсоннинг ўз жинсига нисбатан адо қилиши лозим бўлган муқаддас вазифасидир.

● Сенга ҳаёт бахш этган ота-онайига таъзим ва итоат қил, муҳаббат боғла, бутун оиланг аълолигини сев.

● Ният билан ташаббус— саодатнинг энг буюк ходимларидир.

Байт:
 Ҳар кўнглини бўлса поку бегубор,
 Ҳайб нақши унда бўлғай ошкор.

● Меҳмондорчиликда барчага баравар иззат ва ҳурмат кўрсатмоқ керак. Кўнги каби ҳаммага баробар нур сочин. Ёнгир каби ҳаммага баробар ёнғин—меҳмон кутувчилиги, меҳмонлигининг шартидир. Меҳмон бир-бирининг бойлиги, мартаба ва мансабига қарамай, ҳаммани бир қўзда тутуши лозимдир.

ТАБИАТ ЭҲСОНИ

Озарбайжонлик олимлар ишлаб чиқариш учун ўсимлик мой керак бўлмайдиган синтетик олифа ҳосил қилдилар.

Республика Фанлар академияси нефть химияси жарёнлари институтининг ходимлари академик нефть химияси сунъий ҳом ишлаб табиатдан «маслаҳат» сўрадилар. Химиклар жуда кўп экспериментлардан сўнг ўринбосар модда синтез қила билдилар. Нефтин қайта ишлаш арзон маҳсулотларидан олинадиган синтетик олифа мой тез қурийд, сува ва ҳиссилик таъсирга бардош беради. Институтнинг тажриба завоида шундай мой ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

(ТАСС).

Меъморчилик устахонасида

Шота Руставели кўчасида

Шота Руставели кўчасидаги «Россия» меҳмонхонаси ёнида леҳияда Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш министрлигининг инженерлик-лабораторияси қўриқ қад кўтарилди. Етти қаватли бу бинони пардасаллаш мармар, рангли керамика сингари қурилиш материалларидан шунингдек, мукамал қўиш тўсиқ асбоблардан фойдаланилади. Бинонинг хоналари кенг ва қўлай бўлиб, улар замонавий меъморлик билан жиҳозланган. Корпуснинг олдидаги ички дварлик, бинода ошхона ва акт зали жойлашган.

Инженерлик-лаборатория корпусининг лоийнаси «Ташгир» институтининг бирикчи устахонасида тайёрланди. Лоийна авторлари меъморлардан В. Азимов ва В. Петрова, инженер Ю. Айрапетъянлардир.

СУРАТЛАРДА: инженерлик-лаборатория корпусининг умумий кўриниши; девор безиларидан бир қисми. Ҳ. Мирзакримов фотолари.

ҲИКОЯТ:— Бир киши улуг мартабали бир одамдан аччиғина пул қара олган бўлса ҳам, қарзини ўз вақтида адо этмаган, ваъдасидан қўпгина вақт ўтказган эди. Ниҳоят пул эгаси қарздордан пулни ундириб олишни ўзининг катта бир зимматчисига ҳавола қилди.

Хизматчи қарздорнинг уйига борди, унга каттақаттич сўзлаб айтиб, амалдорча олган пулни даҳол қийрати беришни сўради. Қарздор у хизматчига:

— Мени ҳолига ёнига олиб бор, унга айтилган махсус сўзлар бор, — деб қайта-қайта айтиб ўтди. Унинг йиғлашиб, эрланган ўғлининг бағри тош хизматчининг ҳам қўнғига таъсир қилиб, доҳаси ҳузурига олиб келди.

Амалдор бир қанча кишилар билан ўтириб ош ёнида машғул эди. Хизматчи у қарздорни амалдорга кўрсатди:

— Бу кишидан пулнингизни дарҳол қийрати беришни сўраб каттич муомала қилган эдим, кўп нола-таъарруғ қилиб, сизнинг ёнига олиб келишимни ўғинди, раҳиминг келиб олиб келдинг. Энди нима қилсангиз ўзингиз биласиз, — деди.

Амалдор хизматчининг ҳам, қарздорнинг ҳам ошга тақлиф қилди. Улар ҳам ошқатлашишга машғул бўлдилар. Ошқатдан кейин амалдор халғи хизматчисига:

— Бу қарздор энди менинг меҳмоним бўлди. Азиз меҳмонимдан пулни талаб қилишни муруватдан эмас. Бу бечора одам маъжонлик ичда қолгани учун пулни келтириб беришга қодир бўла олмаган. Унинг шундай ҳола эканини олдинроқ билган бўлсайдим, сени унинг ёнига юбормасдим. Энди мен у пулдан қечдим, азиз меҳмонининг ўзинга бағишладим. Бундан кейин бу меҳмонининг уйига бориб, унинг қўнғини оғирма, — деди. Қарздор меҳмоннинг қўнғини кўтариб, инъом-аҳсон қилиб пазат-ҳуматини бажо келтириб, уйига қайтишига рўхсат берди.

● Шоир Абдулла Авлоний айтди:

— Йрво ва қачинчилик энг яомас сифат бўлгани учун бу ёмон сифатни ўзларига масала қилиб олган кишилар ҳақ назарида меъморчилик билан иккинчиси душман қилган. Икки томонга аловат оловини ёниб уларнинг бири-бирдан шуло этган қўнғилининг эллангиз завоҳида инсоният тўғриси бтмайли, булар виждонсиз, номуссиз кишилардир. Шунинг учун улардан ҳазар қилинг.

III. ЗУННУН таяёрлаган.

● **Ҳамшаҳарларимизнинг қишки дам олиш маршрутлари**

Шанба Окшоми

Экспедиция сафардан қайтди

ТОШ ВОДИЙСИ

Помир деганимизда серкўш ўлкаимизнинг жануби-шарқида жойлашган, улкан тоғларга, шўх оқар дарёларга, зилол сувли кўлларга ва ям-яшил яилловларга бой бир дёир кўш олдимиға келеди. Бу ерларга европаликлардан биринчи бўлиб саяҳат қилган венециялик савдогар Марко Поло 1271 йилда Хитойга бораётганда унинг сафарини, Помир орқали ўтган экинчи, бу тоғ ўлкасининг барра ўтлақ довларида ўтган ҳар қандай орқ кўш ва моллар ун кун ўрта-ўрта семириб кетарди.

Помирнинг ҳамма ерида ҳам табиат ўз сарҳийлигини кўрсатверди.

● **Фан ва техника янгиликлари**

Тупроққа «шифо»

Тупроққа яшовчи бактериялар ва турли хил касалликларнинг замбуруғлари қишлоқ хўжалиги учун катта зарар етказди. Улар билан курашиш мақсадида ҳар йили тупроққа турли хил захарли химикатлар сепади, лекин тўлиқ бартараф бўлмайди.

Янгида биолог олимлар тупроқдаги зарарли организмларни оддий азотли ўғитлар, масалан, қарбамид ёрдамида йўқотиш мумкинлигини аниқладилар. Агар қарбамид рани билан касалланган тупроққа экиншан бир неча ҳафта аввал ҳар квадрат метр майдонга бир ярим килограмдан қарбамид сепади, қарбамид рақини қўзғатувчи вируслар умуман қийриб кетар экан.

Бу туниттифоқ ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг ҳодимлари бу усулдан фўзининг хавфли касаллиги — вилта қарши курашда фойдаландилар. Қарбамиди сувда оз миқдорда эритилган эртмаса билан ишланган ерлардаги гўза вилт билан умуман касалланмаган. Бу вилтнинг таъсир келтүси йилда ҳам сақланиб қолганлиги аниқланган.

Чимён бағрида

Бу йил киши унча асаҳийлик кўрсатмаётти. Эҳтимол ҳали олдидида ёғдиган қорлар кўпдир. Аммо киши қаниқул даврида аксарият қувнок болаларнинг қақҳаси авжда, чана ва кониклар талаш бўлади.

● **Бугун**

невет Октябрь, Со бир Раҳимов, Киров районларининг меҳнаткашларига берилади. Санъат саройи ёнидаги хиброн тоғ отиши.

биланок кишилар билан гажув бўлди. Сафер халта, сумка, икчан чемадон, севкож кўтарган кишилар автотўсарлардан ўри олишди. Уч районнинг уч юздан ортиқ меҳнатчилари ўрта ЛАЗ автобусига ўтириб Чимён тоғи сафарига жўнашди. Шаҳарликларнинг соф хевода, қорли тоғ ёни бағрларида мириқиб дам олишлари учун курорт ва соғломлаштириш муассасалари қурилиши бўйича шаҳар бош божқармаси, районларнинг пертия ва ижроия комитетлари, мавий хизмат кўрсатиш корхоналари, ошхоналар трестларининг ходимлари, шаҳар туризм базаси олдидида гомўрлик кўрсатдилар.

Манзилга етиш билан ажойиб манзаро. Олпоқ тўшалган қорли майдонларда ранго-ранг машиналар. Бу йил киши фаслига таяёрлик қилишда олдинги машин

ЖОНЛИ «МЕТЕОРОЛОГ»

● Кечаси қиров тушса, эртаси кун ҳаво очик бўлади.

● Эрталаб туман тушса, ҳаво очилиб кетади.

● Зағизонлар тўда бўлиб уса, қор ёғади.

● Қарга хурпайса ёнгир ёғади, агар қажилас шамол бўлиб, қор қутилади.

● Ғоз бир оёгини кўтариб турса, ҳаво каттиқ совилади.

● Агар от ётиб олса, қор ёғади.

● Ит гужанак бўлиб ётса ёнгирчилик бўлади.

● Мушук деворни тиндаласа, ҳаво совиётди.

Шаҳримизнинг Куйбишев районидида М. Горький номи болалар кутубхонаси район мантабали ўқувчиларига нанунали хизмат кўрсатаяпти. Кутубхона фондидида 23 миңдан зиёд турли хил адабиётлардан 2 миңга яқин китобхоналар баҳраманд бўлмоқда.

СУРАТДА: кутубхона мудириси Наталья Чернешева 225-мантаб ўқувчиларидан Абдумалик Умаров ва Ғайрат Қўзибоевларга бадиий адабиёт танлашда ёрдам беришти.

М. Нуриддинов фотоси.

Бензинга яна бир қўшимча

Олимлар турли хил воситалардан бензини ўрнида фойдаланиш бораида изланмоқдалар. ГФРда бир неча йилдан бери автомобиль ёқилган сифатида метил спиртидан фойдаланиш имконияти теширишмоқда. Янгида бу модала синовдан ўтказилди. Олимларнинг таъқиқлашларига кўра, метил улачми бутил эфирдан ёқилганга қўшимча сифатида фойдаланиш иқобий натижаларга олиб келади. Бу эфирнинг паст ҳароратда қай

наши машина двигателини совиуда ҳам осон ўт олдириш имконини беради. Бу модала қўшилган бензин тўла ёнда, чиқинди газларда ис га сингир микдори бир мунча камайдди. Шулларни назарда тутган ҳолда Хольц фирмаси янгида заводларида йилга 50 миң тонна эфир ишлаб чиқариладиган қурилма монтаж қилишмоқда. Фирманинг тасдиқлашига, аралашманин оқтин сови 100 га яқин бўлар экан.

Д. ЮСУПОВ, химия фаилари кандидати.

ОҚШОМ НАСИБАСИ ЧУП КАБОВ

Гўштин пўнда-пўнда, худди кабога тўғратгандай қилиб тўғриси, бунга чопилган пиез, туз, зир ва кашин дона қўшиб яшилдиб миңийсизда, бирон соат олиб кўрсиз. Агар гўшт селсизроқ бўлса анор шербати севелсангиз яхши бўлади, сирка селманг, селини беттар чиқариб юбореди. Сиркани кабов пийшадан юзига сепаб берилади. Бунинг қўли илб, ҳесконда буглаб пиширасиз.

Чўплар албетта мезали дарахт (олма, беҳи, тут, анор, ўрик) шохидан бўлиши шерт. Чўпларнинг йўғонлиги ва узунлиги худди қаламдай бўлиши, ковуни-ни орчиб, бир томонини урчи қилиб, ҳар бирига турт бўлиқдан гўшт иласиз ва манти қўнғининг леплакларига тегарсиз.

Касконнинг пастки кастроликсига сув кўйиб суякларни солесиз. Чўп кабов 30 миңда таёб бўлади, лекин уни 1 соат ва андан кўпроқ вақт ҳесконда қолдирсангиз ҳам сифати айнимайди. Тайёр таомни ликолчаларга ёки лағанага солиб юзига сиркали зира

пиез солиб дастурхонга тортасиз. Кабовдан тсманга ёки ва сел ҳамда суяк кейнамаидадан яхшигина шўрва ҳосил бўлади, буршоқ толат (помидор), кертюшка, шолғом ва шўрвага керакли бошқа меселиқердан солиб, кўпчилиги илб, туз-намагини роллаб ярим совадан меҳмонларга

торсангиз бу ҳам овқат. Еки гуруч солиб қатиклаб берсангиз мастава, керам солсангиз—боршч, кесилган хашир солсангиз—ўгра охи бўлади. Таёбга кўра фойдалансангиз. Мош-кўрадага айлантисангиз ҳам иктерингиз. Хуллас, сизга осонлиги шундани, бир идишда бир вақтининг идида кун

Масаллик нормаси: гўшт ҳар бир хўрандага 100 грамм ҳисобидан олинди. Чунинчи 2 килограмма гўштин сиркалаш учун 250 грамм (2—3 дона) пирграмм (2—3 дона) муз, 1 чой қошиғида туз, 1 чой қошиғида кашин дона, ярим стакан анор шербати керак бўлади.

Карим МАХМУДОВ.

Кунлардан бир кун ОНА ҲУРМАТИ

Машҳур инглиз филолог Эрнст Резерфорд ўз онасини беихола севган, умри бўйи уни жуда қаттиқ ҳурмат қилган.

1921 йили Англия ҳукумати Резерфордни «фан соҳасидаги хизматлари» юксак тақдирлаб, унга лорд унонини берди. Олим

ўғиз ўша заҳотиёқ ўзининг чала савод онасига қўйидаги мазмунидаги телеграммани юборди. «Шундай қилиб, Резерфорд лорд бўлди. Бу илза-иқролар менга эмас, аслида Сизга бидилдирилмоқда. Ўғлингиз Эрнст деб ёзилган эди телеграммада.

ҚИЗИК ГАПЛАР

● **Одам организмидаги ҳароратнинг чегараси қанча?** Бир неча йиллардан буй врачлар 42 даражадан ортиқ ҳарорат ўлим билан дугайди, дейишади. Нью-Йорк шифохоналаридан бирида врачлар иситма касали билан оғирган аёлнинг ҳарорати 43 даража эканини аниқлаганлар.

● **Одам ҳавосиз чндаши мумкин?** Сув остига шўнгиб марварид изловчилар баъзан бешоли минут сув остида бўлишади. Мусобабадангиз бу турлида на-лифориялини Роберт Форстер голлиб миң қан. У сув остида 13 минут 42.5 секунда

Рекорд шўнгиш олдидан Форстер ярим соат нислорд билан нафас олган.

● **Япониялик врач Косаку Хироно** спорт соҳасидаги қаҳрамонлиги билан ватандошлари, айниқса кеңса тенгқуралини қойиб қолдириди. У еши 92 ла бўлишига қарамай, Япониянинг энг баланд Фузияма тоғининг салкам 4000 метрлик қўнғисига чиққан.

● **Бельгиялик Дюно Масис** деган полков 80 тонна юк ортирган вагонга арқон боғлаб, тиши билан тортиб қўзғата олди.

● **Планетамида** ўсимлик ва ўрмонлар ҳар суткада 150 миллилар тонна қарбонат ангидрид газини ўзига ютиб, шу олдидан 120 миллиард тонна нислорд чиқаради.

ҲАР ТУҒРИДА ИСТЕЪДО

Француз романичи Ретиф де ла Бретонни (1734 — 1806) айни пайтда босмақонда ҳарф терувиш бўлиб ишлаган. У 203 та роман чиқарган бўлса, буларнинг кўпчилиги ҳозир ҳам машҳур. Қизғин шундани, муаллиф ўша романлардан 152 тасини ҳеч қанда эммаган. У ўз асарларини босмақонда бирдангиз ҳарфада териб ижод қилган.

Дам олиш соатида КРОССВОРД

1. Матбуот ходими. 2. Афсонавий қўш. 3. Гражданлар уруши қаҳрамони. 4. Синонинг асоби. 5. СССРнинг жанубидаги қўшни давлат. 6. СССРдаги «миллионер шаҳар»лардан бири. 7. Ойлик адабий хотин-қизлар журна-ли. 8. Қардош республика. 9. Миллат. 10. Во-биродин илмий шох асари. 11. Планета. 12. XII асрда ўтган грузин гуманист шоири. «Пўлбар терисини ёпиған паҳлавон» поэмасининг муаллифи. 13. Қуриш ш. материал. 14. Туркменистон СССРдаги шаҳар. 15. Ин-глиз драматурги В. Шекспирнинг иккидагиз машҳур асар. 16. Ёзувчи М. Горькийнинг сатирик очерки.

Тузувчи А. МИРЗАЕВ.

ҚИЗИК МОЛХОНА

Голландиянинг Амстердам шаҳри экин-де жасонда биринчи кўп қаватли молхона қурилган. Унинг етти қаватда 50 сиғир боқилади: сут соғиш, хоналарини тозалаш тўла тўмас автоматлаштирилди, бу иш марказий пунктдан бошқарилади.

МЕЛОДАН ОЛДИНГИ ШАРОБ

Урта Ер денгизининг Сицилия ороли яқинидаги сув остидан шароб тўлдирилган қуварлар топилди. Чамаси, вино ортигдан қадимги ксма тўлиқдан герк бўлган. Кеманинг юкини говослар неча асрлардан кейин яқиндаги на сув юзасига чиқариб дилер.

РАССОН ТАБАССУМИ

— Тўра Тўраевич билан га-ни олиб қўйиң, ҳал нима и-пирнабтанда қулоқ қомагиз келади.

— Яхши қиз, қаҳорангиз-ни олиб қўйиң, ҳал нима и-ролмайман.

— Қанақа маданиятсизсиз, бошимдаги қапоқ эмас, при-чесан-ку.

— Сартарошининг хабли.

ТО С ПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ЖАТАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

С. РАҲМАТУЛЛАЕВ: Мен бир дўстимдан ранги оғ, баъзан сарғиш, баъзан са-дафсимол алтироқлик-даги, қўпича элпик-тақ ёни узунчоқ шаклдаги кристаллар ҳосил қилдигини эпитиб қолдим. Ҳўш, бу гаидий минерал ўзи? Илҳон бўлса ана шу ҳақда маълумот бер-сангиз.

Жавоб: Сиз айтган бу минералнинг номи волластонит бўлиб, у юқори температура-да ҳосил бўладиган метаморфиз мине-ралдир. Номи инглиз кимёгари У. Х. Вол-ластон шарафига қў-йилган. Сиз айтганин-гиздек, моноклин си-гонда, қўпича элпик-тақ ёни узунчоқ шаклдаги кристаллар ҳо-сил қилади. Чидан ҳам ранги оғ, баъзан сарғиш, садафсимол, алтироқ бўлади. Ўр-са Осиёдаги баъзан гранит интрузиялари-нинг оҳантўлиги бил-дан туташ турган жойда ҳосил бўлган анаси кристалларнинг асосий бўлимини таш-кил этади. Табиатда пироксен, гранит, амфибол, калций ва кварцлар билан бир-та улар билан волластонит юқори кўчлинишларга бардош бера оладиган электр, нисидлик изо-ляторлари, кошнлар, гиниш, минерал пахта, махсус фильтлар ишлаб чиқаришда фойдаланилади. Ўрта Осиёда, жумладан Ғарбий Ўзбекистон-нинг Зирабулоқ—Зие-вуддин, Нурута, Қо-рапета тоғларида ҳам-ла Чотқол, Ҳисор ва Қўрама тоғларида кўп учрайди. Ўзбекистон-да М. Исмоилов, Я. Эшпўлаев ва З. Ну-руллаевларнинг олиб борган илмий-тақри-ротлари натижасида волластонитнинг 40 лан ортиқ йирик кон-лари топилди, ишта тўширилади.

Д. СОҒИЕВ: Электрон қўл соатларини қарда ремонт қилди-риш мумкин?

Жавоб: «Техслоб-битремон» бирлаш-масининг қабул пункт-ларида электрон қўл соатларини ремонт-лан чиқарса бўлади. Бу хусусда шаҳри-мизнинг Весна кўча-сидаги 223-ўйа му-рожаат қилишингиз ёки 91-08-84 рақам-ли телефон орқали те-гшили маслаҳат оли-шингиз мумкин.

КУЧА ТАСОММАЛАРГА ТУЛА ТАМ АХБОРОТИ

Очиқ усулда метро-политен станцияси қу-рилиши мўҳосабати билан 1978 йил 5 ян-вардан Пушкин кўча-сининг Хамид Олим-жон кўчасидан то Уриқий кўчасигача бўлган қисмида транс-порт қатнови тўхта-тилади. Шу муноса-бат билан бу район-ларда кўча ҳаракати-ни ташкил этишда ўзгартишлар киритил-ди.

Ҳозирги вақтда Пушкин кўчасида Биринчи Май кўча-сида то Жуковский кў-часигача транспорт қатновига рўхсат бе-рилади. Троллейбус-лар кўчанинг ёпил-ган қисмининг Хамид Олимжон, Қора Ния-зий, Уриқий кўчалари билан айланб ўтиб Пушкин кўчасига чи-қарилади ва шу йўл билан қайтадилар. Ён-глик транспорт ҳара-кати учун Уриқий Биктор Малеев, Каб-лукова, Хуршид, Кў-чалари белгиланди, юк транспортлари Со-фия проспекти, Эн-гельс кўчаси, ундан кейин Ҳ. Обидова кў-часи бўйлаб қатнай-диган бўлди.

Пушкин кўчаси бе-кибулган кейин ав-тотўсарлар Энгельс ва Хуршид кўчалари бўй-лаб қатнайдиغان бў-лади. Транспорт таш-килотларининг раҳба-рлари ана шу вазияти ҳисобга олишлари ҳамда транспорт иши-ни шундай планлаш-тиришлари керакин, тоин ишла узлиши бўлмасин.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

3 ТОШКЕНТ БЕТ. ОҚШОМИ

7 ЯНВАРЬ, 1978 Я.

